

Nr 106.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tilläggs-
pension åt f. d. flaggunderofficeren vid flottan, under-
löjtnanten i marinen F. O. Carlsson; given Stockholms
slott den 15 februari 1929.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av stats-
rådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att
bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departe-
mentschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Harald Malmberg.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i stats-
rådet å Stockholms slott den 15 februari 1929.*

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden
LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDVIK, BOSELL, VON STEYERN, MALMBERG,
LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Departementschefen, statsrådet Malmberg anför:

Med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition till 1919 års lagtima riksdag
(nr 302) därom gjorda framställning beviljade riksdagen medel för beredande
av pensionsförbättring åt viss personal vid marinen.

Enligt de av riksdagen godkända, genom kungörelse den 29 augusti 1919
(nr 569) fastställda grunderna för ifrågavarande pensionsförbättring stad-
gades såsom villkor för erhållande av nämnda förmån, bland annat, att veder-
börande vid avgång ur tjänsten efter uppnådd åldersgräns vore berättigad till

såväl pension som fyllnadspension samt därjämte vid avgången åtnjöte tillfällig löneförbättring enligt av riksdagen år 1918 eller senare godkända grunder.

I proposition till 1922 års riksdag (nr 171) framlades förslag rörande vissa reviderade grunder för ifrågavarande pensionsförbättring i syfte, bland annat, att bestämmelserna om pensionsförbättring skulle vinna anslutning till det från och med ingången av år 1922 tillämpade nya avlöningssystemet. Sedan propositionen av riksdagen bifallits, utfärdades den 15 juni 1922 kungörelse med grunder för pensionsförbättring åt officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare vid armén och marinen (nr 336). Enligt denna kungörelse äga beställningshavare, vilka vid avgång ur tjänst varit i åtnjutande av lön enligt avlöningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen den 29 juni 1921 (nr 388), efter avgången att med de undantag och enligt de särskilda bestämmelser, som stadgas i kungörelsen, uppbära pensionsförbättring med sådana belopp, att summan av pension, fyllnadspension och pensionsförbättring uppgår för helt år räknat till i kungörelsen angivna belopp, som till storleken variera allt efter den lönegrad, i vilken vederbörande åtnjöt lön vid sin avgång. Sålunda är för den lönegrad, i vilken flaggunderofficer åtnjuter lön, eller 3:e lönegraden å löneplanen för underofficerare, summan av nyssberörda pensionsförmåner angiven till 2,250 kronor.

Personal, som pensionerats före år 1918, är icke berättigad till pensionsförbättring.

Uti en till marinförvaltningen ställd skrift, dagteknad den 18 juli 1928, har bokföraren vid ämbetsverkets artilleriavdelning, f. d. flaggunderofficeren vid flottan, underlöjtnanten i marinen Frans Oscar Carlsson gjort framställning om att efter slutad tjänstgöring i marinförvaltningen komma i åtnjutande av pensionsförbättring.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Carlsson, som är född den 19 november 1859, antogs till skeppsgosse den 1 maj 1874, inskrevs vid sjömanskåren den 1 september 1878, utnämndes till underofficer av 2:a graden vid flottan den 31 mars 1897, befordrades till flaggunderofficer den 30 april 1907, erhöll avsked med pension den 19 maj 1915 samt utnämndes till underlöjtnant i marinen den 31 december 1917; att han innehaft anställning å månadslönarstaten vid flottans varv i Karlskrona såsom arbetsföreståndare och ledare för arbetena å arbetsgruppen skjutbanan från och med den 1 oktober 1910 till och med den 16 maj 1918, vilken befattning varit fullt jämförlig med verkmästares i högsta lönegrad å varvet; att han från och med den 17 maj 1918 tjänstgjort såsom bokförare å marinförvaltningens artilleriavdelning, vilken anställning han fortfarande innehar; att sistnämnda tjänstgöring motsvarar den, som åligger departementsskrivare vid armén; samt att hans avlöningsförmåner under de senare åren — oavsett dyrtidstillägg — uppgått till 3,060 kronor för år.

Direktionen över flottans pensionskassa har uti avgivet yttrande den 28 november 1928 anfört följande.

Efter avskedet från sin beställning såsom flaggunderofficer på stat den 19 maj 1915 hade Carlsson jämlikt då gällande bestämmelser tillagts pension med 729 kronor 60 öre och fyllnadspension med 364 kronor 80 öre, eller tillhoppa 1,094 kronor 40 öre, att av honom åtnjutas från och med den 1 juni 1915. Till följd av att Carlssons avsked inträffat före år 1918, vore han icke berättigad till pensionsförbättring enligt kungörelserna den 29 augusti 1919 (nr 569) angående grunder för pensionsförbättring för viss personal vid marinen samt den 9 juni 1922 angående pensionsförbättring för vissa f. d. beställningshavare vid armén och marinen (nr 335) och den 15 juni 1922 med grunder för pensionsförbättring åt officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare vid armén och marinen (nr 336). Enär summan av till Carlsson utgående pension och av utav honom under hans tjänstgöring i marinförvaltningen åtnjuten avlöning i intet fall understigit 2,560 kronor per år, hade Carlsson icke varit berättigad till pensionstillägg enligt kungörelsen den 15 juni 1922 angående pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer (nr 360). Sedan den 1 juli 1925 hade Carlsson varit i åtnjutande av pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer (nr 280) med 849 kronor 60 öre, och utgjorde Carlssons årliga pensionsförmåner från nämnda tidpunkt: pension 729 kronor 60 öre, fyllnadspension 364 kronor 80 öre och pensionsförhöjning 849 kronor 60 öre eller tillhoppa 1,944 kronor. Efter avgång från anställningen i marinförvaltningen vore Carlsson berättigad årligen åtnjuta: pension 729 kronor 60 öre, fyllnadspension 364 kronor 80 öre, pensionstillägg 180 kronor och pensionsförhöjning 765 kronor 60 öre eller tillhoppa 2,040 kronor.

Enligt ovannämnda kungörelse den 15 juni 1922 (nr 336) ägde flaggunderofficer vid marinen, vilken vid avgång ur tjänst åtnjote lön enligt avlöningsreglementet för officerare och underofficerare m. fl. vid armén och marinen den 29 juni 1921 (nr 388), uppbära pensionsförbättring med sådant belopp, att summan av pension, fyllnadspension och pensionsförbättring uppginge för år till 2,250 kronor. Härtill komme pensionsförhöjning enligt ovan återopade kungörelse den 18 juni 1925 (nr 280) med 294 kronor, vadan alltså sammanlagda årliga pensionsförmånerna för sådan flaggunderofficer utgjorde 2,544 kronor.

Carlssons tjänstgöring i marinförvaltningen motsvarade enligt intyg av chefen för ämbetsverkets artilleriavdelning den tjänstgöring, som åläge departementskrivare vid armén. Dylik befattningshavare tillkommande årliga sammanlagda förmåner av pension, fyllnadspension och pensionsförbättring enligt återopade kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 336) utgjorde 3,000 kronor, vartill komme pensionsförhöjning med 396 kronor eller tillhoppa 3,396 kronor.

Gällande avlöningsreglemente för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid försvarsväsendet upptoge för marinens vidkommande ingen motsvarighet till den i 6:e lönegraden av löneplan C upptagna befattningen som departementsskrivare vid armén. Vid sådant förhållande torde Carlsson icke kunna komma i åtnjutande av lika stora pensionsförmåner som ifrågavarande befattningshavare. Med hänsyn till Carlssons mer än 54-åriga arbete i kronans tjänst och de ansvarsfulla befattningar han under sin tjänstetid bestritt torde det emellertid få anses skäligt, att han efter avgången från sin tjänstgöring i marinförvaltningen erhöle någon förhöjning av honom enligt gällande författningar tillkommande pensionsförmåner. En sådan förhöjning syntes lämpligen böra beredas i form av tilläggspension

av allmänna medel till sådant belopp, att hans sammanlagda pensionsförmåner uppginge till vad som i dylika förmåner tillkomme flaggunderofficer vid marinen med lön enligt 1921 års avlöningsreglemente, eller 2,544 kronor för år räknat.

Enligt riksdagens skrivelse den 1 juni 1928, nr 352 punkt 23, hade riksdagen medgivit, att en var av laboratorieföreståndaren vid flottans varv i Karlskrona, f. d. flaggunderofficeren, underlöjtnanten i marinen Leopold Karlsson och arbetsföreståndaren därstädes, f. d. flaggunderofficeren Gustaf Emanuel Andersson finge från och med månaden näst efter den, varunder han avginge från sin befattning såsom laboratorieföreståndare, respektive arbetsföreståndare, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig tilläggs pension till sådant belopp, att hans sammanlagda pensionsförmåner komme att uppgå till 2,544 kronor för år räknat.

Som förut nämnts, hade Carlsson innehaft anställning vid månadslönarstaten å flottans varv i Karlskrona såsom arbetsföreståndare och ledare för arbetena å arbetsgruppen skjutbanan från och med den 1 oktober 1910 till och med den 16 maj 1918, alltså en tjänsteställning, som kunde anses vara fullt jämförbar med de ovan anförda tvenne f. d. underofficerarnas.

Carlssons avlöning i marinförvaltningen utginge med 3,060 kronor för år. Laboratorieföreståndaren Karlsson och arbetsföreståndaren Andersson hade vid avgången uppburit årsarvodet, den förre med 2,928 kronor och den senare med 2,508 kronor. Härav framginge, att den befattning, Carlsson efter avgången från månadslönarstaten tillträtt vid marinförvaltningens artilleriavdelning, torde få anses minst lika ansvarsfull som de ifrågakvarande månadslönarernas.

På grund av vad ovan anförts finge direktionen tillstyrka, att underlöjtnanten Carlsson bereddes tilläggs pension å allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att hans sammanlagda pensionsförmåner från och med månaden näst efter den, varunder han avginge från sin innehavande befattning i marinförvaltningens artilleriavdelning, komme att uppgå till 2,544 kronor för år räknat.

Marinförvaltningen har med överlämnande av handlingarna i ärendet i skrivelse till Kungl. Maj:t den 13 december 1928 hemställt, att Carlsson finge från och med månaden näst efter den, varunder han avginge från sin innehavande befattning å marinförvaltningens artilleriavdelning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig tilläggs pension till sådant belopp, att hans sammanlagda pensionsförmåner komme att uppgå till 2,544 kronor för år räknat.

Uti avgivet utlåtande den 9 januari 1929 har *statskontoret* anför, att enligt vad handlingarna utvisade föreläge i detta fall i huvudsak enahanda förhållanden som de, vilka i enlighet med propositionen nr 124/1928 föranlett till beviljande av tilläggs pensioner åt två förutvarande flaggunderofficerare vid flottan, och på grund härav syntes intet vara att erinra mot marinförvaltningens förslag att bereda dylik tilläggs förmån åt underlöjtnanten Carlsson att utgå, sedan han lämnat sin befattning å marinförvaltningens artilleriavdelning. Statskontoret tillstyrkte alltså vidtagande av åtgärd i enlighet med marinförvaltningens hemställan.

Departements- Med hänsyn till Carlssons tjänstgöring och de arbetsuppgifter, som åvilat
chefen. honom, synes det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han

— i likhet med vad av 1928 års riksdag beviljades f. d. flaggunderofficerarna Leopold Karlsson och Gustaf Emanuel Andersson — vid avgång från sin befattning i marinförvaltningen kommer i åtnjutande av pensionsförmåner till sammanlagt det belopp av 2,544 kronor, som författningsenligt tillkommer flaggunderofficer, å vilken 1921 års avlöningsreglemente varit tillämpligt. Tilläggsförmånen torde liksom i nyss åberopade fall bära utgå i form av tilläggs-pension från allmänna indragningsstaten. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att bokföraren vid marinförvaltningens artilleriavdelning, f. d. flaggunder-officeren vid flottan, underlöjtnanten i marinen Frans Oscar Carlsson må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin befattning i marinförvaltningen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig tilläggs-pension till sådant belopp, att hans sammanlagda pensionsförmåner komma att uppgå till 2,544 kronor för år räknat.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Broberg.